

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 50—	celo leto naprej . . . K 55—
pol leta 25—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 13—	celo leto naprej K 60—
en mesec 4-50	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvu (priliježi levo) Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer izveniš nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu.
Na samo pismene naročbe brez postavitve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 48—	četrt leta 12—
pol leta 24—	na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 84.

Ententa priznala jugoslovansko državo.

Trst, 21. novembra. „Osservatore Triestino“, uradni list italijanske vlade, je objavil v svoji predvčerajšnji številki (št. 305. z dne 19. nov.) nastopno:

Ententa je priznala jugoslovansko državo, njeno mornarico, njeno vojsko in njeno zastavo.

Pozdrav Srbom.

(Dr. Ilesičev govor na koncertu
»Glasbene Matice«.)

I.
Srb Kaj misliš, brate jugoslovanski, pri tej besedi? Kaj čutiš ob njej? Ti, sestra jugoslovanska? Ali misliš Marka Kraljevića, strah in grozo turskemu carju, in Miloša, junaka s krvavega Kosovega Polja? Ali čutiš mladostno trpljenje Kosovske devojke, ki išče po bojišču ženina in teši raniene junake z belim kruhom in rujnim vinom? Ali čutiš grozno bol Matke Jugovice, sedemkrat nesrečne mučenice?

Vidimo in čutimo vse to, vse te zgodbe starih dob, a vidimo in čutimo še več, dogodke današnjih dni. Vidimo Kumanovo, polje srbskega junštva, in Odrin, mesto srbske bratske pomoči, na albanski Drač, kjer so Srbi prvič poljubili našo sinjo Adrio. Poimno, brate, danes visoko pesem stare in nove srbske slave!

Pa je vstal in pisal pismo belo — ne, pismo črno — pisal je car na Dunaju carju v Carigradu: »Pobratime dragi! Ide nama za carstvo! Hajd, na Srbe! In zgrabila sta za orožje carja — pobratima ter zaigrala kolo, a zaigral je tudi Srb Sebi v pogubo sta igrala izro, nam pa v spas! Evo vidnega znaka našega spasa: Ne le »onom, onamo za brda ona ne, tu-kaj, tukaj v beli Ljubljani je srbska armada, nam v brambo, pomoč.

Junakom, ki se jim davi svet, kliče danes hvala Vila naše rešene planine, kliče danes Sokol sivi, Orel: »Na zdar!«

II.
Ni bila vedno solnčna cesta, ki je po njej hodil srbski vojak. Bila je čisto težka pot, polna križev in muk. Šla je navzgor, ko se je zdelo, da je silalo se rusko solnce, a padla je v strašno klane, ko je brat zavratno bratu nož zabodel v telo; in tedaj je taval Srb po svetu in vrag mu je ironično šepetal na uho: »Nimaš domovine!« Toda Srb je imel domovino, svojo srbsko-slovansko domovino; imel jo je v srcu in ostal ji je veren do konca. Blagor onim, ki vztrajajo: zakaj njih je nebeško kraljestvo!

Poslušali so vraga Rusi in se dogovarjali z njim, pa propadli so. Zaničala se mu je Bolgarska, pa propadla je. Propadel je, kdor se je z vragom družil. Srb je odbil vsak kompromis in zmagal je.

Srbskim borcem neomajzvestobe čistoče načel kliče danes Ljubljana: Slava!

III.
Iz balkanskega požara se je dvignila krvava postava. Dunaj je zamahnil z mečem: mislil je on, velik, da zadene materijo, a bil je to duh, duh zemlje srbske — jugoslovanske, duh Pravice, ki nevidno, a trdno vlada svet. In Pravica je zbrala sile idej in strašna vojska žaljenih idealov je porušila materialno in grešno velikost.

Odtel je Habsburg, ta najstarejši zastopnik starih navad, sramotne srednjeveške trgovine z narodi; odtel je Wilhelm, najslavnejši načelnik naših časov, in odtel Ferdinand, tuja kukavica na balkanskem prestolu. Zakaj vse, kar je bolno, umre; kar je zdravo, živi.

Prisel je sodni dan in naš narod je obstal. Bil je tam, kjer je svetlo, tam, kjer je ljudstvo, tam, kjer je zdrava misel bodočnosti.

Srbski vojak je služil tem človeškim idealom. Zato je zmagal. Oj junaki, oji borci vernosti in čistoče načel, oji bojevnik pravice in vseh človeških idealov — Vam se klanja vsa Jugoslavija ter kliče: čast in slava!

IV.
V tem hipu pa me obletavajo teme sence. Sužnje vidim, ki gredo proti svobodnim ljudem, Avstrija žene »svoje« Slovence, tudi Slovence, Hrvat in celo Srbe v boj zoper Slovence, zoper Srbe. Balkanska tla se potapljajo v jugoslovanski krvi. Bedni bratje, ki ste šli radovalno proti svoji domovini, ali niste videli zmote? Kdo je kriv te zmote. Mnogi, ki so šli za Avstrijo, so svoj greh plačali s smrtjo na bojišču. Naj jim Bog prosti dušo!

A če nas je še kaj, ki smo z mislimi, besedami ali dejanji očezili dušo,

kesajmo se, umaknimo se v samotno, delajmo pokoro in gorovino: »O gospod, jaz nisem vreden! Nisem vreden svobode, ker se nisem boril za njo in se ne žrtvoval za njo!« Brez tega spoznanja ne bomo vredni zaslug srbskih.

V.
Iz tragedije vojne, s tega strašnega pozorišča prihajamo očisti. Mračne poteze svoje prošlosti smo zbrisali, stojimo na ne grobu in zremo v jasno jutro novega dne Kakor v daljavi starodavnosti komaj čujemo male prepire malih ljudi o plemenskih posebnostih in razlikah Slovencev, Hrvatov in Srbov Pokopano in pozabljeno je vse to! Vse kar je teklo do sedaj jugoslovanskega po literarnih struhal, hodilo po gospodarskih cestah in se razvijalo v okviru strank — vse to se je zilo v možgano struge, v misel države od snežnega Triglavja preko divnega Balkana, v misel enotne nedeljive Jugoslavije.

VI.
Srb Što misliš kod ove reči, brate Jugoslovanski, što osećaš kod nje? Ti, sestra jugoslovanska? Da li misliš samo Marka Kraljevića, junaka od mejdana, da li Miloša, strahotu caru s Kosova Polja? In Kumanovo i Odrin i Skadar ob bojani?

Uz staru slavu junaka i boraca vidim ja i starog osnivača srpske države, velikog župana i cara narodne pjesme Nemanju. Posle njegove smrti zbor zborila gospoda (hr)istićanska kod bele crkve Gračanice se pitala: »Kud je car dao svoje sinu blago?« O, nije zlata raskovao ni na burdovane ni na sable ni na bojna koplja, već je potrošio blago na tri slavna manastira, na tri slavne svoje zadužbine

Nesmo ratovali Jugosloveni samo za to, da bismo onda kovali nove sable. Ratovali i umirali smo, da svoji deci priborimo kućicu — slobodnu, da velikim dušama damo veliku slobodu, da u svojoj državi dignemo silnu kulturo slovenskih i ljudskih ideala. Ta Jugoslavija mora da bude život, ne smrt.

Zruči ovu sliku budućnosti, grlim ja — ne ja, već grlimo mi svi, koji imamo danes sreću, da smo ovde, ne samo mi, već celi edinstveni jugoslovenski narod Tebe, junake srbski, davno ne više tužni! A iz ovog bratskog zagrljaja vapijemo: »O Bože pravde, koji stoluješ u našim srcima, čuvaj našu Jugoslaviju!«

Komunike Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Prehodna doba v ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Za ono dobo, dokler konstituenta naroda SHS ne določi ustave države SHS in se ne uveljavi po smislu te ustave definitivni upravni ustroj, je treba poskrbeti za to, kako se naj v tej prehodni dobi vrši uprava v jugoslovanskem ozemlju bivše Avstrije. Uradni list objavlja pravkar naredbo celokupne vlade, ki jo je sporazumno z Narodnim večem SHS v Zagrebu izdala Narodna vlada SHS v Ljubljani.

Po določilih te navedbe je vsa uprava za Kranjsko, za Goriško, za mesto Trst z okolico in za Stajersko in Koroško, kolikor sta ti deželi del države SHS, osredotočena v Narodni vladi SHS v Ljubljani. Istra je za to prehodno dobo in brez prejudica za končno ureditev podrejena posebnemu poverjenstvu Narodne vlade v Zagrebu, in sicer v osebi poslanca dr. Matka Laginje. Istotako je Dalmacija podrejena Narodni vladi v Zagrebu.

Narodna vlada SHS v Ljubljani je v vseh vprašanih, ki so vsem skupnim nam države SHS skupna, vezana na navodila Narodnega večja v Zagrebu, sicer pa je Narodna vlada v Ljubljani oziroma njeni oddelki za vse njeno ozemlje in za vsa v tem ozemlju se nahajajoča oblastva, urade in javne organe najvišja upravna oblast in službena instanca.

V stvarno kompetenco Narodne vlade in njenih oddelkov spadajo tedaj vsi posli bivših c. kr. ministrstev na Dunaju kakor tudi vsi posli bivših c. kr. pamestništva in c. kr. deželni vlad,

kelikor so se i posli nanašali na upravno ozemlje Narodne vlade v Ljubljani. Isto velja tudi o poslih deželni odborov, tako da je dosežena zloglasna dvojnina uprava avtonomnih in bivših c. kr. oblastev odpravljena.

Občine in okrajna zastopstva ostanejo sicer kakor so v svoji organizaciji in svojem delokrogu, toda v svoji upravi so podrejena okrajnim oblastvom oziroma Narodni vladi in njenim stvarno pristojnim oddelkom. Posebno likvidacijske komisije, ki se ustanove za likvidacijo uprave deželni odborov, imajo skrbeti za to, da se posli deželni odborov in njih naprave, zavodi in premoženje redni, potom izročijo Narodni vladi.

Ker so vse kompetence bivših ministrstev in političnih oblastev druge instance združene v Narodni vladi, je le-ta Narodna vlada oziroma njeni oddelki načeloma druga in zadnja instanca v vseh zadevah bivše politične uprave. Isto sklenje instanc se je po smislu modernih zahtev uveljavilo tudi v šolski in finančni upravi, kolikor se gre tu za upravno-pravne zadeve, kakor tudi v sodnem postopanju.

Okrajna politična oblastva prve instance ostanejo za sedaj neizpremenjena, samo da so v svojem postopanju podrejena dotičnim oddelkom Narodne vlade, ki pridejo po svoji stvarni kompetenci v poštev. V službenem in administrativnem oziru so pa ta oblastva odvisna od Narodne vlade, oddelek za notranje zadeve, ki sicer upravlja vse zadeve bivšega c. kr. ministrstva notranjih zadev in dalje vse posle bivših deželni odborov in bivših deželni politični oblastev, kolikor ti posli ne spadajo v območje katkega drugega oddelka. Na isti način imajo le-ti oddelki kompetenco dotičnih ministrstev in odnoso bivših deželni odborov in bivših deželni politični oblastev druge stopnje.

V šolski upravi se ustanovi za celo Slovenijo višji šolski svet, ki sestoji iz predsednika, iz dveh ali treh poročevalcev za upravne in gospodarske šolske zadeve, in štirih ali petih višjih šolskih nadzornikov iz dveh po knezoškofjskem ordinariatu v Ljubljani dogovorno z drugimi ordinariati slovenskega ozemlja odposlanih katoliških duhovnikov, iz dveh od srednješkolskega in iz dveh od ljudskoškolskega učitelstva po načelu proporcionalnega oziroma minoritetnega zastopstva voljenih delegatov ter iz zastopnikov staršev, oddelka za zdravstvo in oddelka za socialno skrbstvo.

V pravosodni upravi se ustanovi za Kranjsko in za Stajersko in Koroško višje deželno sodišče; višje deželno sodišče v Trstu ostane na svojem mestu. V administrativnih zadevah sta obe sodišči podrejena Narodni vladi SHS v Ljubljani, oddelku za pravosodje. Naredba določa dalje okoliš odvetniške zbornice v Ljubljani in notarskih zbornic v Celju in Ljubljani.

V okviru finančne uprave določa naredba izpremenitev finančnega ravnanstva v Ljubljani v deželno finančno ravnanstvo, dalje ustanovitve finančnega okrajnega ravnanstva v Ljubljani, ustanovitve dohodarstva višjega sodišča v Ljubljani in sicer pri višjem deželnem sodišču, izpremenitev sedesaj pri okrajnih glavarstvih obstoječih davčnih referatov v samostojno poslujoča davčna okrajna oblastva, ureja pristojnost komisij za pridobitno in dohodnino, določa okoliš finančne prokurature ter odreja, da se vsi državni davki, davščine in pristojbine plačujejo, sprejemajo, zaračunajo od 1. novembra 1918 naprej v prid države SHS.

Za pošte se ustanovi v Ljubljani pošto in brzojavno ravnanstvo, za državne železnice železniško ravnanstvo, za proge južne železnice pa obratno vodstvo.

Okoliš trgovske in obrtniške zbornice obsega vse Narodni vladi podrejeno ozemlje. Istotako se obrtno nadzorništvo osredotoči v obrtnem nadzorništvo v Ljubljani. Naredba ureja dalje rudarstveno upravo, upravo meroskustva ter postopanje v zadevah agrarskih operacij. Posebne točke se nanašajo na orožništvo, na upravno sodstvo in na uradni list. Za upravno sodstvo se ustanovi za vse ozemlje pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani poseben senat, v katerem mora biti vsaj polovica članov usposobljenih za sodno službo.

V končnih določilih se izreka, da ostanejo vsi zakoni in naredbe, kolikor

ne nasprotujejo novim odredbam, do preklica ali spremembe v veljavi in da je izvršitev teh odredb, ki stopijo v veljavo z dne razglasitve, naročena Narodni vladi SHS v Ljubljani.

Italijanska nasilstva na Goriškem.

AMERIKANCI IN ANGLEŽI NA GORIŠKEM.

Po Goriškem, oziroma sploh po zasledenem ozemlju je videti mnogo ameriških, angleških in francoskih častnikov, kateri se vozijo po vaseh, ter tam poizvedujejo za mišljenje ljudstva. V Mavhinjah na Krasu so priredili občinski dvema ameriškim častnikom, ki sta se pripeljala v vas z avtomobilom, prisrčen sprejem. Razobesil so povsod jugoslovanske zastave, ljudstvo se je zbralo okoli gostov, ki sta povpraševala že o vseh razmerah in o mišljenju ljudstva ter si vse natančno zabeležila. Ljudstvo jima je seveda odkrito in prosto izrazilo svoje mnenje glede Italijanov in izjavilo, da hoče živeti edino pod Jugoslavijo. Pri odhodu jima je polkonilo cvetja in trobinico in gosta sta cvetje in trobinico poljubila, kakor tudi dekle, katero jima je cvetje poklonilo, ter s klicem »Živela Jugoslavija!« odšla.

PLESBICIT NA GORIŠKEM.

Prvič je goriško ljudstvo glasovalo za svobodno Jugoslavijo v času, ko je moralo gostiti po vseh deželah bivše Avstrije kot nepozvan gost-begunc, takrat, kadar se je izjavljalo za deklaracijo. Komaj se je vrnilo domov, je prišla nad njega italijanska invazija. Pod pritiskom nepozvanih gostov in kljub vsem nasilstvom, je zopet enotno do zadnjega moža in do zadnje kočice prostovoljno in skoro brez agitacije znova izrazilo svojo voljo, da hoče živeti edinole pod Jugoslavijo in da brez-pogojno odklanja vsako drugo vladu, ter da ogorčeno protestira proti italijanskemu nasilstvu. Vse občine Goriške dežele, 102 po številu, so poslale od vseh občanov podpisane izjave za Jugoslavijo in proti Italiji. Ravno tako so vsi tisoči slovenskega prebivalstva, katero živi sedaj v Gorici, poslali izjave enake vsebine. Goriško ljudstvo je tedaj že izrazilo svojo voljo, je že odločilo vkljub vsem pritiskom o svoji usodi v smislu Wilsonovega programa in nobena nasilna z internacijami, z izgladovanjem in z brutalno silo izsiljena izjava, katero morda upa dobiti italijansko vojaštvo od našega ljudstva, ne bo mogla nikdar več prepričati sveta, da priznava goriško ljudstvo kako drugo oblast nad seboj, kakor ono, katero je že s svojo svobodno voljo si izbralo. Mednarodna konferenca bo morala to glasovanje upoštevati in eventualno izsiljena izjava bo edino dokaz, kako razumeva Italija samoodločevanje narodov.

★

22. novembra.

Po raznih poročilih se položaj v zasledenem ozemlju vedno bolj poostruje. Od 17. pobirajo Italijani s patruljami slovenske in jugoslovanske zastave in kar so delale ponre samo laške barabe, dela sedaj tudi italijansko vojaštvo in tudi častniki teptajo naše zastave v blato, jih trgajo in zaničujejo. Vse slovenske napise po mestu so odstranili vojaki, tako da ima Gorica sedaj čisto italijansko lice. Tudi italijansko vojaštvo in častniki vpijejo po ulicah: »Abbasso la Jugoslavia!« Izpocetka je dovolil general Paveri jugoslovanskemu vojaštvu v znak pripadnosti k naši državi nositi na levem rokavu trobinni trak. Kljub temu je italijansko vojaštvo s častniki vred inzultiralo naše ljudi in jim trgalo te znake, konečno je general Cav. Rovigno prepovedal tudi te trake in je na intervencijo radi jugoslovanskih zastav izjavil, da je izobese-nje teh zastav v Gorici provokacija.

Slovinci v Gorici niso več niti življenja varni. Laška fakinja in vojaštvo udirata v hiše, po dnevi in po noči in delata nasilje. Vdri so v Goriško zvezo, v Trgovski dom itd. in straža je mirno gledala njih početje. Na dvorišče trgovca Evrg. Rajerja je vrgla laško vojaštvo v noči na 18. t. m. dve ročni granati, od katerih je ena eksplodirala. Od naših županov se po deželi se zahteva italijansko uradovanje, in ker se naši ljudje nečesto udati, je nevarnost, da se vse uradovanje sploh

neha. Na učitelje vplivajo, naj uvedejo italijanski učni jezik, tako so znani slučaji iz Podbrda in Oseka. Rekvizicije se vršijo vedno huje in v večji meri, kot to zahteva potreba za prehrano njihovega vojaštva, rekvirirana živila vozijo v Italijo. V mnogih krajih sploh ne more biti govora o rekvizicijah, ampak o nevarnih plenitvah, ker jemljejo prebivalstvu vse od kraja žive in živino in krmo brez potrdil ali pobotnic, tako zlasti v goriških okoličih, v Ročinju in Podbrdu ter tudi v neštevitih drugih krajih. V Gorici delujejo neovirano nemški Kreditni zavod za obrti in trgovino in z nemško glavnico osnovana Banca Commerciale di Trieste, med tem ko je Ljubljanska Kreditna banka zastražena. Vse vojni plen se odvaja v Italijo. Pri preiskavah po hišah vojnega plena ropajo ljudem tudi zasebno lastnino, češ, da spada med vojni plen. Tudi to se vrši vse brez kontrole, brez potrdil in večina vsled ovadbe goriških Lahanov, ki si hlade na ta način svojo jezo na Slovence.

Med tem ko Italijani v Gorici in tudi v Trstu tako sovražno nastopajo proti jugoslovanskim somestojanom, živijo njihove družine brezskrbno v Ljubljani in po drugih slovenskih krajih kot begunci in uživajo enake ugodnosti kot begunci slovenske narodnosti.

Valuta denarja je na našo škodo samovoljno določena, vrhulnega je vsak uvoz našega denarja pod kaznijo 3-6 let prepovedi. Vsi prestopki proti neusmiljenim odredbam italijanskih vojaških oblasti se kaznujejo po laškem vojnem zakonu.

Interniranje naših bivših vojakov je v polnem teku. Po Goriški okolici sami je odvadenih že na stotine naših ljudi, tako iz Bili in Vrtojbe nad 70. Neljube jim osebe, tudi starejše, internirajo, tako so internirali hotelirja Maksa Ličena v Ribembergu, ker je kot predsednik pokrajinskega odseka N. S. v Ribembergu podpisal protest občine zoper italijansko okupacijo. V Nabrežini so vzeli celo talce in sicer učitelja Coka, Malalana in pravnik Jeriča. Identitetne karte izdajajo na goriškem magistratu le Italijanom. Slovincem pa le po izrednih okoliščinah. — Ker dobe le oni, kateri se izkazujejo z identitetnim listom a provizacijo, so od te našli ljudje izkraj, komalo izključeni, in to je najbrž tudi eden vzrokov izdajanja teh listov. Vse druge Slovence, ki so po začetku vojne prišli v Gorico, silijo iz mesta. Od te odredbe so prizadeti zlasti prebivalci goriške okolice, ki stanujejo v mestu, ker imajo svoje hiše porušene. Ti morajo vsled tega ne le iz mesta, ampak sploh iz dežele.

Z vsemi temi odredbami zasledujejo Italijani svoj brezsrčen namen, in sicer izbežati se potom internaciji vseh možkih, ostale starce, žene in otroke izstradati, ter jih na ta način ukloniti, da bodo izvršili vse njihove zahteve, zlasti pa podali izjave za pripadnost Italiji, za italijansko vladovanje in sploh za vse njihovim namenom služee zahteve.

Njihova nasilnost sega tako daleč, da naše ljudi, kateri nočejo pozdravljati italijanskih častnikov, pretepaajo, kakor se je to zgodilo v Prvačini. Kam bo vse to privedlo, si je mogoče lahko misliti, zlasti ker se za s temi odredbami naravnost izvaja k upor in dejanjem, ki bodo imela morda za ljudstvo nedozgodne posledice.

POLOŽAJ MED GORIŠKIMI ITALIJANCI IN ITALIJANSKIM VOJAŠTVOM.

Znani italijanski irendentisti v Gorici so vsi izven sebe. Trgovci, obrtniki in gostilničari so namreč vsled znanega nastopanja italijanskih poveljstev in vojaštva brez zaslužka, se vsak dan bolj pritožujejo in vedno bolj jasno izražajo proti italijanski okupaciji. Prav isto razpoloženje je tudi med Furlani. Ki bodo najprej zahtevali svojo neodvisnost in v drugi vrsti avtonomijo v okvirju Jugoslavije, — če bodo le imeli svobodno voljo izražanja. Med italijanskim vojaštvom vlada precejšnja zmedenost. Sirio se namreč na eni strani vesi, da Amerika zahteva umaknitev italijanske armade na staro državno mejo, na drugi strani pa, da je italijanska vlada proklamirala zasledeno ozemlje za italijansko. Strah pred novo vojno z Jugoslavijo je med italijanskim vojaštvom splošen in vedno pogostejše se slišijo med njimi govorice, da se ne bodo borili več. Prehranjeni so zelo slabo. Opetovano se vidi italijanske vojske na polju, da je do surove repa in zelenjav. Pijani italijanski častniki so povedali, da je dne 16. novembra 1918, došel na goriški Commando di Presidio stalni odlok rimske vlade, da je smatrati zasledeno ozemlje z mejniki Triglav, Nanos, Snežnik, za laško ozemlje, — ker so to naravne meje — (Confini naturali). V tem ozemlju se bodo odstranili po mo-

nosti vsi slovenski napisi in slovenske zastave. Proti demarkacijski črti je šlo mnogo Gorice težke artiljerije. S štirinastimi vojnimi izstrelki za dva polka. V Gorico je prišel neki francoski general, imena se ne ve.

ARETACIJA MAKSA LIČNA V RIHEMBERGU.

K aretaciji hotelirja Lična nam poročajo: Gospod Maks Ličen je bil povabljen k italijanskemu poveljniku, ki ga je aretirati in dal odpeljati z avtomobilom v Postojno. Ličen je, predsednik Narodnega odbora, katerega odposlanstvo je takoj šlo k italijanskemu poveljniku, da izve vzrok, zakaj je bil Maks Ličen aretirani. Poveljnik je povedal, da je povod aretacije ostri protest, podan proti okupaciji. Rekel je, da so iskali sinova, ki da sta se ves čas izizvalno obnašala, ali ker ju niso našli, so pa očeta prišli. Sedaj je prišel v Ljubljano zastopnik riheberskega Narodnega odbora dogovoriti s italijanskim poveljnikom, da se vsa zadeva reši med našim narodnim zastopstvom in italijanskim vojaškim poveljstvom, katero se hoče tudi pismeno obrniti do Narodnega sveta v Ljubljani.

★

Iz Goriške prihaja še vedno naše mlado moštvo v precejšnjem številu, ter se javlja tukaj za vojno službo pri svojih oddelkih. Prinašajo vedno novih novic o postopanju italijanskih oblasti. Vse internacije, katere je tako zahrbitno in na sleparski način zajela italijanska oblast, uporabljajo Italijani kot vojne ujetnike za dela v mestu in po deželi, zastražene z bajoneti in pri skrajno pomanjkljivi hrani. Večina teh naših ljudi je že priselila za Jugoslavijo, ter so to tedaj prvi vojni ujetniki, katere je Jugoslavija brez vojne izgubila. Italijani postopajo neoljalno tudi proti drugim vojnim ujetnikom, podanikom od entente že priznanih držav, tako proti Čehom in Poljakom. Večji transport teh reževev so prignali v Gorico, kjer opravljajo še vedno kot vojni ujetniki v varstvu italijanskih bajonetov najnižja dela po cestah goriškega mesta ob pomanjkljivi hrani — dobivajo baše eno konzervo na štiri moše. Med tem se vozijo svobodno italijanski vojni ujetniki v domovino iz Čehoslovaške in Poljske države in nihče jim ne krati svobode.

Italijanska nasilstva v Vipavski dolini.

Ajdovščina, dne 22. nov.

Italijanski »nositelji reda in mira« v vseh krajih Vipavske doline povzročili med narodom ogorčenje in razburjenje. Vsakdo se je v teh dneh otresel se zadnje simpatije do tega naroda, ko je zri kruto nasilje italijanske vojaštva napram prebivalstvu. Dočim so prve komisije povdarjale svecano slovenskim deputacijam objektivnost in zadrževalo, da prihajajo v deželo kot reditelji in prijatelji, so takoj njih sledeče čete že radikalno izprevržile svoje postopanje, povdarjajoč, da je ta zasedena italijanska zemlja za večno njihova posest. »To so italijanske dežele, sedaj ste našli!« Povsod so izpraševali, kdo govori italijansko, kdo nemško, samo ne, kdo slovensko. Karabinjerji so pričeli vsakomur trgati slovenske narodne znake, zlasti se je s tem odlikoval poveljnik karabinjerjev v Ajdovščini, ki je vsakogar zelo arogantno nahuhal. Ravno ta nasilstva so vzbudila v narodu, ki je ostal tako brez obrambe, silno ogorčenje. Karabinjerji v Ajdovščini pripadajo 53. diviziji, 272. polk, 3. baon.

Velika je katastrofa na gospodarskem polju. Poleg sistematičnega popisovanja vse goveje živine in konj, se vrše dnevno štetilne in neomejene revizije sena in sicer brez ozira na število gospodarjev živine. Italijansko poveljstvo je dekretiralo kratkoročno kurz denarja, ki se je prve dni zelo menjal, sedaj znaša 100 K 40 lir, torej v veliko izjubo tudi z ozirom na mednarodni kurz. Narodnemu odboru so zaplenili 27.000 lir avstrijskega izdaja, ki mu jih je bila tamonjska bolnišnica izročila v svrhu kritja stroškov ter 70.000 lir, last dalmatinskega pešpolka št. 22. ravnatoka izročenih omenjenemu odboru na razpolago.

V nedeljo, dne 17. t. m. so 4 italijanski vojniki udrili na železniški postaji Ajdovščina v neki vagon odnesli za 12.000 K mila, en zaboj kavinskih konzerv in sod rumca; pošiljatelj je bila namenjena neki tukajšnji trdki Slovensko železniško osebo, je enega vojakov prijelo ter ga izročilo italijanski straži. Italijanski nadporočnik pa ga je izpustil ter nato hotel zapreti uslužbenca.

Zanimivo je dalje, da italijansko časopisje skoraj ignorira Jugoslavijo in da je zanje jugoslovansko vprašanje že povsem rešeno. »Cotriere della sera«, ki je tekmo vojne, kolikor je znano dopisniku, obširno stal za Jugoslovane, ki je v obširnih izvirih priobčeval članke vseh slovenskih listov, »Slovenec«, »Slov. Narod« in »Edinosti«, sedaj skoraj molči o postanku in ustanovitvi Jugoslavije, pač pa temeljito razpravlja o problemu »nemške Avstrije« v ozeldu zavarovanja Italijanski meji. Italijanska cenzura izreče slovensčine in laščine zmognih inteligentov, doslej pa brezuspešno.

Alzacija in Lotaringija v francoskih rokah.

Berlin, 22. novembra. Francoske in ameriške čete so vkorakale v Alzacijo. Nemške čete so deželo že popolnoma izpraznile. Nemško gospodarstvo v Alzaciji in Lotaringiji pripada že preteklosti in zgodovini. Po mestih se vijejo francoske trobojnice. Tudi na visokem stolpu v Strassburgu je plapolala ponosna francoska tricolora. Povsod po mestih in po deželi so nabiti francoski razglasi, ki naznanjajo prebivalstvu, da je osvobodeno in da pripada zopet materi Franciji. Včeraj je prebivalstvo po dolgih štirih letih zopet dobilo mesto nemškega vojnega kruha, francoski beli pšenični hleb.

Ne sramujem se pokloniti kot republikanec takemu kralju.

Zagreb, 22. novembra. Urednik »Novosti« je imel razgovor z dr. Trešič-Pavičičem, ki se je pravkar vrnil iz Belgrade, kjer je imel daljše konferenco s prestolonaslednikom Aleksandrom. O teh razgovorih je podal dr. Trešič obširna pojasnila. Rekel je, da ljubi prestolonaslednik Aleksander Hrvatine enako kakor Srbe in Slovence. Da, »če se lahko, da goji do njih celo večje simpatije, ker je stara stvar, da je novo najdeno vedno dražje od neizgubljene«. Aleksander bo brez dvoma pravičen kralj tako Srbom, kakor Hrvatom in Slovcem. On bo ščitil vse verske posebnosti, vse jezikovne osebnosti in običaje. Pod njegovim žezlom bo vladal narod sam sebi v skupnem zaedniškem parlamentu in v pokrajinskih upravnih zborih. Kralj bo samo izvršitelj vladnih naredb in najvišji čuvaj zakona, predstavljal bo državno jedinstvo na zunaj. Skratka je rekel dr. Trešič: »Jaz sem bil že preje republikanec, vsa moja dela to pričajo. Toda ne sramujem se napraviti kompromisa s svojimi načeli in se globoko ukloniti takemu kralju, ki more edino spasiti narod in obvarovati domovino neokrnjeno. Po mojem uverjenju narod se ni polnoleten in ni zrel za ljudovlado v francoskem ali ameriškem smislu. Tudi ni zadosti silen, da bi sam s svojo močjo se rešil političnega sovražnika, ki navaluje na naše meje in grabi naše ozemlje.« Na vprašanje: Kaj je z našim brodom? je odgovoril dr. Trešič: »Brodom je in ostane naše, ne italijansko! Sile entente bodo že znale pridobiti versalskim zaključkom potrebno spoštovanje.«

Informacijsko potovanje ententnih atašejev.

Zagreb, 22. novembra. Z dr. Trešičem sta prispela semkaj francoski vojaški atašei pri srbski vrhovni komandi major kolonial, čet Carbonnier in angleški vojaški ataše štabni major Hev Temperley. Posetila sta zastopnike Narodnega Vijeća in dobila tam tako od srbohrvatske, kakor od slovenske strani izčrpne informacije o političnem položaju tako na Reki, v Dalmaciji in v Primorju, kakor zlasti v Istri, Trstu, na Goriškem in Kranjskem. Priobčili se jima je v vseh podrobnostih ves tozadejni material. Oba sta pokazala, da sta došla semkaj že dolga informiranja in sta si vestno zabeležila vse jima dane informacije. Danes se odpravila na Reko, da se prepričata o položaju v tem primorskem mestu in da stopita v zvezo s tamkajšnjimi ententnimi poveljniki. Izjavila sta, da prideta najbrže tudi v Ljubljano, ako bo jima količkej dopuščal čas, da si tudi v Ljubljani izpolnita svoje informacije.

Ententni poveljniki protestirajo.

Zagreb, 22. novembra. Francoski, angleški, ameriški in srbski poveljniki na Reki so pri ententi protestirali proti temu, da vodijo Italijani na Reki nedopustno agitacijo za italijanske aspiracije na najbrutalnejši način. Italijanske čete so zasedle Reko v imenu entente in ne v imenu Italije same.

Italijani se umikajo na Reko.

Zagreb, 22. novembra. Kasno ponoči je došlo poročilo, da so italijanske sprednje straže, ki so bile na potu proti Karlovcu, dobile povelje, naj se zopet umaknejo proti Reki.

Zagreb, 22. novembra. Vlak iz Zagreba zopet vozi na Reko.

Ameriške čete v Trstu.

»Edinost« z dne 20. t. m. poroča: V najkrajšem času prispeje, kakor senam poročajo z najpoučenejše strani, v Trst ameriške čete.

1100 VAGONOV ŽIVEŽA ZA JUGOSLOVANSKE DEŽELE.

Zagreb, 20. novembra. Delegat srbskega vrhovn. poveljstva pri vladni Nar. Vijeća SHS je izjavil, da je dobil od srbskega vojnega ministra brzojavko, ki pravi, da dospeta v kratkem na Reko dva broda s 1100 vagoni živil za jugoslovanske dežele.

Iz bratske Češke.

Poziv češkim visokošolcem.

Praga 21. novembra. Dones se je vršilo na Zofinu zborovanje čeških visokošolcev, katerega sta obiskala tudi Klofač in Scheiner. V svojih nagovorih sta pozivala visokošolce k vnetim studijam, ker jih bo domovina v najboljše meri rabila.

Čehoslovaške čete so zavzele moravsko Trebonio.

Iz bratske Poljske.

Prvo poljsko ministrstvo, ki so mu dali značaj Narodni Demokrati (Glabinski), je odstopilo in za njim tudi »Svet regentski« (Narodno Veče). Odstopajoč je »Regentski svet« dne 14. novembra izročil vso oblast znanemu brigadirju Pilsudskemu kot nekakemu diktatorju. Ta je imenoval dne 15. novembra za ministra prezidenta bivšega avstrijskega posl. Daszyvskiega, socialnega demokrata. Proti Daszyvskiemu pa se je dvignila silna opozicija Narodnih Demokratov iz Poznania. Sprito tega je Daszyvski odstopil in Pilsudski je poveril sestavo kabineta bivšemu avstrijskemu poslancu socialistu Moraczewskemu, ki smo ga avgusta meseca imeli

priliko pozdravit v Ljubljani: Moraczewski zastopa slovansko - nacionalno stran poljske Socialne Demokracije. Kakor poroča Wolffov biro, so v novi kabinet poklicani poleg socialistov tudi nekateri Ludovci (Kmetijska stranka, ki jo mi poznamo najbolje po Tetmajerju); tako poslanec Witos. Vnanje ministrstvo je baje prevzel Leon Wasilewski, znani publicist, ki je tudi med Jugoslovani znan. Zdi se na (po naših posebnih poročilih), da ta lista ni povsem avtentična. — Poljska je pri ukrajinski vladi uredila svoje poslanstvo; poslanik Vankovic se je že bil pri hetmanu Skoropadskem, ki pa je med tem tudi že — padel. Iz razgovora se je razvidelo, da se Ukrajina pridruži k federativni Rusiji; to bo prekrizalo dosedanje nemške račune. Poljska bo z bodočo Rusijo živela v prijaznih odnosih. — Veseli nas, da moremo poročati (kljub tesnemu prostoru) tudi o Poljski, posebno sedaj ko imamo v svoji sredini poslanika poljske vlade dr. Szaroto.

Krakov, 22. novembra. Pilsudski sam je vojni minister in vrhovni poveljnik; notranji minister Thugut, naučni Praus, istinski Slunjski, finančni Bvrika, poljedelski Voita, anrovični Minkiewicz za socialno skrbstvo Ziemenski, za umetnost Dvornarovič za pošto in brzojav Arceisevski, za trgovino Ivanovski brez portfelja so Witos, Nočnicki, Malinovski.

Iz Madžarske.

Madžari v stiskah.

Budimpešta, 21. novembra. Od vsepovsod prihajajo poročila o zasedenju po tujih dežah. Iz aradskega komitata javljajo, da je skoraj cel okraj zaseden po Srbih in da se leti že bližajo mestu samemu. Na severu operirajo Čehi, ki od dne do dne pridobivajo več tal. Na vzhodu prodirajo Romani na Sedmoraško. Na severovzhodu stoji armada 30.000 Poljakov na ozemlju tleh.

Budimpešta, 21. novembra. Romunski narodni svet je sklical svojo prihodno sejo na dan 1. decembra v Gvula Fehervar.

Budimpešta, 22. novembra. Kakor se pričakuje bodo francoske čete tokom današnjega dne zasedle Budimpešto.

Budimpešta, 22. novembra. Srbske čete so prekorčile reko Maros in 600 Srbov je zavzelo utrdb trdnjave Arad.

Enakopravnost narodnosti v madžarskih šolah.

Budimpešta, 21. novembra. (K. u.) (Ogrski brzojavni urad). Minister za uk in boročastie Lovasz je izdal odredbo, no kateri naj velja v državnih osnovnih šolah za materin jezik oni, ki ga govori večina učencev kot materin jezik. Jezik matinske se bo uporabljal za pomožni jezik. — Ta odredba pomenja popolno enakopravnost narodnosti v šolah.

Polja Jožefa Habsburškega se razdele med narod.

Budimpešta, 21. novembra. (K. u.) (Ogrski brzojavni urad). Jožef Habsburški Lotrinški je ponudil poljedelskemu ministru vsa svoja polja, naj jih razdele med narod.

Iz nemške Avstrije. Francozi zasedejo Dunaj!

Ženeva, 22. novembra. Francoski listi napovedujejo, da bodo francoske čete v najkrajšem času zasedle Dunaj, da preprečijo nadaljno širjenje boljševizma. Takisto naglašajo francoski listi, da je za Francijo življensko vprašanje, da se prepreči prikljopitev nemške Avstrije Nemčiji.

POGAJANJA ZA AVSTRO - OGRSKO BANKO.

Finančni svetnik Hovansky sporoča iz Dunaja: Med Avstro - Ogrsko banko in zastopniki držav bivše Avstro - Ogrske so se vršila pogajanja. Priporočalo se je od vseh strani, naj bi se z Avstro - Ogrsko banko sklenila pogodba sledeče vsebine:

Vse pravice bivše Avstro - Ogrske preidejo na novoustanovljene države, ki dobe zastopstvo v generalnem ravnanstvu. Uradnike nominirajo posamezne države. Posamezne države imajo pravico kontrole nad poslovanjem bivše Avstro-Ogrske banke. Banka sme edino filijalno, ki se ustanove za vsako posamezno državo, izročati vrednost. Mesечно sme izdati centrala 750 milijonov bankovcev, kateri znesek se razdeli na podružnice po razmerju števila prebivalcev. Ako katere država ne dvigne cele nje določene svote, il mora centrala ostanek vpisati v dobro.

Ta določba velja za nazaj začeti od 1. novembra 1918, dalje, ter je vse, kar so podružnice prejele od tega časa dalje, računati.

Filijalne nadzornije izključno je država, v kateri se nahajajo in izključno ona z navedenimi zneski, tudi razpolaga. Isto velja glede »snoztir in mentalit«.

Posamezne »Narodne Vlade« bodo o tem šele definitivno odločale. Tudi »Narodno Vijeće« se še ni odločilo.

KONFERENCA POSLANIKOV NARODNIH DRŽAV BIVŠE AVSTRO - OGRSKE NA DUNAJU.

Na Dunaju je danes zborovala konferenca poslanikov vseh držav bivše Avstro-Ogrske. Na konferenci so se nogačali o ureditvi finančnih vprašanj. Nemci so predlagali najbrže, naj bi poslale posamezne države zastopnike v komisijo za državne dolžave. Ta predlog je bil odložen. Postavilo pa se je načelo, da bude Nemška Avstrija vsem uradnikom in častnikom, ki so na teritoriji bivše Avstrije, plačala gaže 1. decembra 1918. gotovo.

Glede finančnega obratovanja sploh, posebno glede izplačevanja plač uradnikom, glede izplačanja bankovcev po Avstro - Ogrski banki, glede izplačevanja konvencij državnih papirjev in drugih finančnih zadev, se je sklenilo postaviti v bivšem finančnem ministrstvu posebno komisijo. V to komisijo ima poslati vsaka država po enega zastopnika in po enega ali več namestnikov. Ta komisija bo takoj začela z delovanjem.

Dunaj, 21. novembra. (Kor. urad.) Dosedanje avstro - ogrsko višje armadno poveljstvo, ki izjavlja, da je odvoz lastnih čet z izopadajo končano, je ponovno, in sicer petič, pri italijanskem vrhovnem vojnem vodstvu protestiralo zoper protipravnemu zajetu baše več nego stotisoč mož dne 3. in 4. novembra in je hkrati storilo korake, da se tem protipravnim vnetikom omogoči poštna zveza s svojci, da jih pouče o svoji usodi in jim prihranijo nadaljnje vznemirjanje.

Dunaj, 21. novembra. (Kor. urad.) Sedaj se vrše pogajanja med državnima uradoma za voistvo in za nauk o tem, kako naj se vojaškim akademikom in gozencem vojaških vzojevalnic in šol omogoči nadaljevanje študij po učnem načrtu civilnih realk in dosega realške zrelostnega izpričevanja. Doleti otsanejo v rabi vojaške višje in nižje realke.

Vpokoienie generalov.

Dunaj, 22. novembra. Državni svet nemške Avstrije je izdal naredbo, s katero se pošiljajo v zaslužni pokoi vsi maršali generalni polkovniki, generali in večji del štabnih častnikov.

Dunaj, 22. novembra. Muničijske tovarne v Blumau in Wöllersdorfu, ki pomenjajo veliko nevarnost za dunajsko mesto, se pretvorijo v industrijske tovarne.

Dunaj, 22. novembra. Včeraj je nastalo v Laxenburgu veliko vznemirjenje. Došla je namreč vest, da se nahajajo na potu proti Laxenburgu več tisoč čeških vojakov. Laxenburgski poveljnik je alarmiral svoje vojaštvo in dal napraviti strelske tarke. Ti vojniki so leli ponoči streljati, da je bilo prebivalstvo že prestrašeno, da se je začela borba s Čehi - Slovaki. Ko se je zdanilo so se ljudje prepričali, da je bil njih strah prazen in da ni nikjer sledu o čehoslovaških vojakih.

Pred Inomostom.

Inomost, 21. novembra. (Kor. ur.) Davi je župan po lenakih naznanil, da pridejo v najkrajšem času v nemško mesto Inomost italijanske čete. Po informacijah s pristojnega mesta naj bi bili Italijani v Inomost prispeli ob devetih zjutraj. Šteli naj bi 5000 mož. Jutri naj bi prišlo nadaljnjih 10.000 mož, ki so danes taborili v bližini Matreja. Opoldne pa je prišla vest, da so Italijani dobili povelje, da naj ne odkorakajo v Inomost, marveč naj za enkrat ostanejo v rabi vojaške višje in nižje

Prevrat na Nemškem.

London, 20. novembra. (Kor. urad.) Kontreadmiral Tyrwitt je danes zjutraj, ko je napočil dan, prevzel na svoji poveljniški ladji, 30 milj od Harwicha, prvih 20 podmornikov, ki so mu bili predani. Podmorniki plovejo z lastno posadko v Harwich.

Rotterdam, 20. novembra. (Kor. urad.) Angleška brezlična postaja poroča, da bodo internirane nemške ladje brzokone v pristanih Scapatlov pri orknejskih otokih.

Amsterdam, 20. novembra. (Kor. urad.) Nemške oblasti so se vrnile iz Anverse (Antwerpen) in Bruslja včeraj in danes preko Oldenzaala v Nemčijo.

Razne vesti.

Mirovna pogajanja.

Amsterdam, 21. novembra. Po poročilih časopisja ni pričakovati še tako kmalega pričetka mirovnih pogajanj.

Washington, 21. novembra. Predsednik Zedinjenih držav Wilson se bo podal v treh tednih v Evropo, da prisostuje mirovnim pogajanjem.

Wilsonovo potovanje v Evropo.

New York, 19. novembra. (Kor. urad.) (Brezlično.) Napoved, da bo potoval predsednik Wilson v Evropo, presoja ameriško časopisje zelo različno. Več listov poudarja, da je v protislovju z nepisanim običajem, ako se odstrani državni poglavar za svoje uradne dobe iz dežele. Drugi listi spominjajo na to, da sta bila Taft in Roosevelt kot predsednika en dan v Mehiki in da je bil Taft v panamskem prekopu na panamskem ozemlju. Predsednikov ukrep je nekoliko drzen. Toda tudi oni, ki iz različnih razlogov dvomijo o upravičenosti tega koraka, bodo mogoče priznali, da je Wilson prei sposoben presoditi nujnost tega koraka nego občinstvo. Najostrše opozicije je pričakovali od onih, ki so pričakovali, da se izialovito temeljna načela javno ali tajno. Ako tudi dosedaj ni znan noben primer, da je odpotoval predsednik preko morja, se mora vendar ugotoviti, da se tudi pošiljatev dveh milijonov vojakov na Francosko ne strinja z dosedanim običajem, ki ni nič manj usodepoln. Ako pospeši Wilsonova navzočnost pri posvetovanju sporazuma, ki naj bi preprečili druzo veliko vojno, potem se more presojati predsednikov korak različno.

Nov dan.

Washington, 20. novembra. (K. u.) Brezlično se poroča: Predsednik Wilson je v neki proklamaciji 28. november določil za dan zahvale in molitve. — V proklamaciji je med drugim rečeno: Popolna in končnovejavna zmaga nam ni prinesla samo miru, marveč tudi gotovo zaupanje v novi dan, ko stopi na mesto nasilja in zavistnih intrig med narodi pravica. Naša srca črpajo nov pogum in gredo z novimi nadami novim in velikim dolžnostim nasproti. Hočemo vezji prijateljske in medsebojne splošnosti okrepiti, da na njih zgradimo novo poslanje miru med narodi.

Washington, 19. novembra. (K. u.) Brezlično se poroča: Iz Bele hiše se naznanja: Predsednik namerava takoj po otvoritvi rednega zasedanja kongresnega odpotovati v Francijo, da se udeležuje razprav za določitev glavnih točk mirovne pogodbe. Najbrž mu ne bo mogoče konferenci prisostovati ves čas ob početku razprav pa je njegova prisotnost potrebna. Javno je namreč, da ima brzojavno obravnavanje svoje velike nedostatk. Zlasti ko bo šlo za določitev glavnih smernic končnega miru, bo njegova prisotnost neobhodno po-

trebna, da ga povprašajo za njegovo mnenje. Seveda bodo predsednika spremljali delegati, ki bodo Zedin. države zastopali ves čas konference. Imena delegatov se naznanijo pozneje.

Washington, 19. novembra. (K. u.) Brezlično se poroča: Kongres se sestane prihodni teden. Predsednik bo najbrž odpotoval v treh tednih.

Bolševiško gibanje na Angleškem.

London, 20. novembra. (K. u.) Reuterjev urad. (Gospodsk zbornica.) Na opomin zaradi odprave cenzure je izjavil minister notranjih stvari, da se svobodno izražanje o političnih stvarih ne bo motilo z nikakršnimi naredbami in da je cenzura tuzemnih brzojav že ponehala. Opozarjal je na bolševiško gibanje na Angleškem, ki ga smatra za nemško napadno sredstvo, kakor sploh misli, da obstoji ozka zveza med bolševizmom in Nemčijo. Popolnoma je preverjen, da bo izkušal sovražnik med sklenjanjem premirja in sklenom miru, da bi izpodkopal silišče Anglie. Zato je treba zatirati bolševiško propagando v Angliji do sklepa miru.

Položaj v Ukrajini.

Varšava, 20. novembra. (Kor. ur.) O položaju v Ukrajini je prejel poljski brzojavni urad od diplomatskega kurirja poljske vlade, ki je došel včeraj semkaj, sledeče poročilo: Bivše avstrijske čete v Ukrajini se umikajo v neredu v smeri proti vzhodni Galiciji. Vojniki plenijo, ropajo in zažigajo vasi. Nemške čete se pomikajo počasi in v redu proti gornjemu vzhodu. Entente čete so osvoile Odeso in Sevastopol. Rumunske čete so zasedle Podolito. Entente prevzema deloma Ukraino in pridobiva povsod simpatije prebivalstva. Pod pritiskom entente je bil razpuščen ukrajinski kabinet, sestavljen iz samih pristavev Nemčije, in sicer nadomada brez vsake utemeljitve. V novoustanovljeno vlado so poklicali ruske kadete in oktohriste. To se je dogodilo ponoči 12. t. m. na podlagi odloka hetmana Skoropadskega. Vsa prizadevanja nove vlade merijo na to, vse Russe združiti na federalistični podlagi. General Denekin, ki je prevzel višje poveljstvo nad ukrajinskimi četami, se pomika v severozapadni smeri. Od entente ima diktatorična pooblastila za Veliko Rusijo. Zastopnik prostovoljne ruske armade je 13. t. m. dospel v Kiev, da bi se domenil o vprašanju združenja vseh čet, ki operirajo proti bolševikom. General Krasnoj se je s svojo donsko armado postavil na razpolago generalu Dunajku.

Prepoved izvoza denarja v Švico.

Dunaj, 21. novembra. (Kor. urad.) Državni svet je sklenil: Državni finančni tajnik se pooblašča, da v sporazumu z državnim tajnikom za vojne stvari, ukrene najostrše odredbe, da se zapreči izvoz zlata, bankovcev, dragocenosti in vrednostnih papirjev v Švico.

Novo ministrstvo na Turškem.

London, 21. novembra. Ljaji prinašajo vest, da se je v Carigradu sestavilo novo, ententi prijazno, ministrstvo.

Prevoz Battistijevoga trupla v Italijo.

Inomost, 22. novembra. Italijanske oblasti so dale exhumirati truplo dria Cesarja Battistija. Battisti je bil svoječasno poslanec trentinski v dunajskem parlamentu. Poborenj je v Italijo in se na italijanski strani boril proti Avstriji. Avstriji so ga vieli in dali obesti. Pokopan je bil z drugimi »veležadjalci« v skupnem grobu. Sedaj so Italijani exhumirali njegovo truplo in ga preneleli v Italijo.

London, 19. novembra. (Kor. urad.) Reuterjev urad poroča: Zasedba Anverse (Antwerpen) se je danes končala.

Italijanski parlament.

Curli, 19. novembra. (K. u.) V včerajšnji otvoritveni seji italijanske zbornice je ministrski predsednik Orlando podal izjavo, v kateri je povdarjal pravičnost te vojne, v kateri je Italija dosegla uresničitev svoje narodnostne enotnosti. Vojaki in državljani so tvorili eno samo armado, in ta je vzdržalo eno uro dalj nego sovražnik. To je vsa tajnost naše zmage. Orlando je na to opozarjal na velično najmlajše Italijanske zmage. Trident in Trst in vsa draga imena teh italijanskih mest in selišč so bila naš sen in naša ljubezen. Govornik je izražal zahvalo zaveznikom, ki so stali Italiji ob strani, nato je omenjal velike izjembe, ki bodo iz te vojne nastale v mednarodnem in političnem oziru. Anahronizem Avstro-Ogrske države je izginil. Turčija se je zmanjšala na neštete majhne dele. Posamezni deli Rusije so bili vnovstavljeni in odpravili se je največji zločin v zgodovini: razkosanje Poljske. Povsod triumfira princip narodnosti. Sprememba držav odgovarja spremembi vlad. Konec vojne ne najde več onih vojaških avtokracij, ki so vladali ob početku vojne. Ta vojna ima tudi socialni značaj, vendar ni sedaj trenutek, da bi se postavil konkreten reformni program. Govornik omenja nato probleme prehodnega gospodarstva ter že ukrenele odredbe in pravi: Nikdar ni bilo potrebnejše kot ravno v tem času vzdržati socialni red. Sedanj čas ne zahteva nič manj discipline kot vojna. Zmote, vsled katerih smo trpeli, nas morajo obvarovati v bodočnosti pred strahotami vojne, tako da se bo zdelo vojna bodajkim rodovom kot nekaj, kar spada v preteklozgodovno dobo. Pred vsem je treba občutiti in spoznati resnico, da ni svetli sila vir večje pravice, temveč vojnega nadzorenja in večjih dolžnosti. Kakor notranje pravo držav manje temelji na sili kot na vesti državljanov, mora ravno tako mednarodno pravo nove dobe temeljiti na vesti svetla. To ni nobena utopija. Mi bi obzidali v čudežih vedno bolj razvijajoče se internacionalne pravne sile, ki so nujna za namoženje svetla, enakost dela in celo nacionalna sile vladajočega spremembam in disciplini kot v dolgi kraljevske države. Ta svetlobo vest je naša velika vojna, ki postavlja zahtevan. Vojna je sama taka sila, da et ha nedovolj svetla. Toda ta nedovolj svetla svetla svetla, da ne more »vzdržati« za vse pravice novega časa. Ta nova in edina mednarodna prava mora ustvariti političnost na politična zbiranja držav, ter se mora na tem tudi raztegniti na privatno pravo. Vsa ta vprašanja se morajo sedaj preizkusiti.

Ogromna produkcija bogastev, ki so v prvi vrsti potrebna za poravnava nastalih škod in za osvoboditev vseh onih za vojno potratnih energij, morejo samo obstati, ako so pod oblastjo prave socialne pravičnosti. Eksistirati ne sme nobena sila na nobeni strani. Italijanski narod nima po ureditvi svojih narodnih aspiracij nobenih imperialističnih smotrov (?). Sprito plodnostne industrije si bo poizkušal pridobiti častipolno mesto na mirni način. Naše bistvene demokratične narave so združene z vsakim razvojem in vsako izpremembo. Plemeniti kralj, ki se je prelivala tako obilno, ni tekla zastoni, ako pronicamo iz nje misterij odreditve.

Politične vesti.

== Vsi svobodnomisljeni kulturni delavci se zberejo nocoj ob 8. uri zvečer v »Slovenski Matiči«, da podpišejo važno politično izjavo. Nihče naj ne izostane!

== Socialisti v zagrebškem občinskem svetu. V zagrebškem občinskem svetu do sedaj socialisti niso imeli nobenega zastopnika. Kakor »Agramer Tagblatt« javlja, namerava občinski svet v Zagrebu sedaj sprejeti v svoje vrste tudi zastopnike socialnodemokratskega delavstva. To se izvrši na ta način, da izide posebna vladna naredba ali pa, da se zastopniki delavstva sprejmejo v občinski svet potom kooptacije.

== Kralj Nikita za federativno Jugoslavijo. Iz Neully sur Seine poročajo, da je izdal kralj Nikita tale manifest na črno-gorsko prebivalstvo: Bratje! Z največjo radostjo in navdušenjem izjavljam danes slovesno — in prepričan sem, da deli isto željo in ves moj črnogorski narod — da postane tudi naša Crna gora sestavni del Jugoslavije in da vstopi istotako častno v jugoslovansko zajedništvo, kakor se je zanj južno-horila. Želim, da se ujedimo in da se kot bratje združimo v federativni Jugoslaviji, v kateri bo vsakdo ohranil svoja prava, svoje ustanove, svoje vero in svoje običaje in v kateri nihče ne bo mogel imeti nikakršne nadvlade. Vsi hočemo biti enaki v krilu matike Jugoslavije, ki nam bo vsem dajala enake pravice in napram kateri bomo vsi imeli enake dolžnosti. V taki Jugoslaviji bo vsakdo izmed nas založil vse svoje sile za njeno veličino in za blagostanje združenih in kulturnih narodov. — Iz tega manifesta je razvidno, da je Nikita za federacijo. V tem je v nasprotju s črnogorsko narodno skupščino, ki se je izrekla za popolno ujedinitve s Srbijo in ostalimi jugoslovanskimi zemljami.

Vesti iz primorskih dežel.

Tržaška »Edmose« izhaja še vedno redno vsak dan ali le na polovico sedanjega formata. Poroča iz Jugoslavije o Italijanih na Notranjskem, dostavlja, da so se italijanski vojaki popolnoma naveličali vojne in so se zelo veselili, ko so izvedli, da se je Nemčija vdala, ter si žele domov. Poroča dogodke v slovenskem Ptuj, o Nemcih na Koroskem, zahvalo železničarjem itd. O varnostnih razmerah v Trstu poroča, da so vedno slabše, trdi, da se je vrnilo v Trst sedaj vse, kar je bilo tatinskega v mestu. Straž ni in le redko se vidi ponoči službo vršnega karabinerja. Zato pa so tatovi mogli okrašt kavarino na najbližnjem mestu. Slovensko življenje v Trstu je živahno. Gibalo se sokolska društva, v nedeljo je predaval pri Sv. Jakobu o Jugoslaviji gosp. Ivan Omerza; slovensko gledališče v Narodnem domu deluje dalje in so na primer včeraj predstavljali igro »Vrste«.

Italijanske šole v Pulji. Iz Pulje nam poročajo, da italijanska oblast izpodriva vse, kar je jugoslovanskega, posluščujoč se nerisnice, da dela v imenu entente. Glede šolstva se je delovalo, da se otvorijo vse italijanske šole, kakor so bile pred vojno. Deželna hrvaška šola se ne otvori.

Protestni shod

proti okupaciji naše zemlje in nasiljem Italijanov se bo vršil.

v nedeljo, dne 24. nov. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela »Union«.

Priljubljeni odbor.

Dnevne vesti.

— Posvetovanje delegatov »Slov. Matice«, društva slov. profesorjev, slov. pravnikov, društva slov. zdravnikov, društva slov. tehnikov in vseučiliških profesorjev ter docentov se vrši v soboto dne 23. t. m.

ob 8. uri zvečer v posvetovalnici na magistratu. — Dr. Iv. Tavčar, Dr. M. Rostohar. — O predlogu dalmatinske narodne vlade za ujedinitve s Srbijo in za regentstvo je v včerajšnji seji razpravljala tudi Narodna vlada v Ljubljani. Izkazala se je enakost glasov za in proti.

— Konferenca S. L. S. ki se je vršila včeraj v Ljubljani, se je izrekla za plemensko samoodločbo in republiko.

— Pozdravljajte Angleže. Angleški častniki, ki se vračajo v domovino, se odpeljejo z Dunaja danes zvečer ob 9. v Ljubljano. Pridejo jutri zjutraj ali onoludne. Poskrbite v Mariboru, Celju, Zidanem mostu in Ljubljani za dostojen sprejem.

— Danes se pelje skozi Ljubljano nekaj angleških častnikov, ki so vračajo se iz viještva na potu z Dunaja v Trst. Odpeljejo se z Dunaja opoldne. Primerno bi bilo, da im občinstvo priredi v Ljubljani priazen sprejem.

— Prehod bivših v Avstriji interniranih Angležev skozi naše ozemlje. Naš poročevalec poroča iz Dunaja: Preko našega ozemlja se bo v kratkem peljalo kakih 200 v bivši Avstriji interniranih Angležev. Narodni svet je mnenja, da bi bilo dobro jih na postaji v Ljubljani dostojno pozdraviti, ker bi to ugodno vplivalo na entente.

— Imenovanja v vojaški službi Narodne vlade. Na predlog poverjenika za narodno brambo je Narodna vlada v Ljubljani stotnika pehotnega polka št. 17 Knjičica in stotnika gorskega strelskega polka št. 2 Orehekka, izredno imenovala za majorja v priznane zaslug, ki sta si jih pridobila povodom privedbe teh polkov v domovino, in poštirovalne službe.

— Slov. častnikov v rezervi priateljski sestanki se bo vršil v torek zvečer, dne 26. t. m. (Lokal in čas objavimo jutri).

— Zdravniška mislija za Srbijo. Ker primanikuje v Srbiji zdravnikov, so se včeraj odpravili v Belgrad tili slovenski zdravniki: dr. Mirko Černič, dr. Ivan Pintar, dr. Stanko Rupprecht in dr. Leopold Ješe. Vzele so s seboj 4 vojaške, določene za službo pri aparatih, 4 sestre instrumentarke in 4 sluške. S seboj imajo vse potrebne material, da lahko prevzamejo takoj v svojo oskrbo eno celotno bolnico.

— Kaj je s plačili Stabnih podčastnikov? Iz krogov rez in črnov. Stabnih podčastnikov se nam poroča: Že smo v drugi tretjini novembra, pa mnogo od nas se zdi nismo preli svoje mesečne plače za tekoči mesec. Vse povpraševanje po raznih virih je doslej našlo edini odgovor: potrošiti! Navadno pa ostanejo te prošnje in vprašanja sploh brez — rešitve. Misliti med nami, ki služijo še dalje, bodo že še kako potrpeli in bodo gotovo dobili zaostalo plačo pri svojih novih polkih, ozir. oddelkih, ali kaj bo z onimi nad 40 let stari, ki so takorekoč iz vojaške službe že odpuščeni? Kje naj ti iščejo in kako dolgo še naj čakajo na svoje plače?

— Slovenski inženieri in Jugoslavija. Na povabilo »Društva inženierjev v Ljubljani« se je sestalo okoli 60 inženierjev, ki so se posvetovali o raznih aktualnih zadevah. Sklenili so soglasno sledečo resolucijo: Inženieri vseh strok, zbrani dne 18. novembra 1918 v Ljubljani, izjavljamo: 1. Da zamore naša država na slovenskem tugu uspešno gospodariti na lastnem ozemlju in zagotoviti svojim državljanom gmojno in kulturno neodvisnost ter ono blagostanje, ki ga uravničeno pričakuemo od svobodne države na plodni zemlji slovenski, je neobhodno potrebna čim tesnejša gospodarska in upravna enotnost v vsem ozemlju slovenskega juga. 2. Če pri prvih pripravah za prehodno ustavno in upravno dobo, še bolj pa pri ugotovitvi in ureditvi državnih upravnih in posebej gospodarskih smernic, ni sodelujejo inženieri tembolji, ker so preuredba prometnih zvez v novem državnem območju, nacionalizacija industrije ter povzdiga gospodarstva, kmotivista ter vsega gospodarstva v naših zemljah sploh med najvažnejšimi problemi naše državnosti. Nadleho so izvolili odsek 14 članov, ki naj pripravi in uglaadi pot, da pride inženirski stan v bodoči upravi Jugoslavije do tiste veljave, ki mu gre z ozirom na vseobče koristi nove državnosti. Ker se je pravkar v Pragi sklicala anketa z namenom, da sestavi nove moderne predpise za gradnje v železobetonu in ker kaže uveljaviti iz praktičnih razlogov te predpise v Jugoslaviji, poverili so dr. ing. Kasala, da zastopa pri anketi »Društvo inženierjev v Ljubljani«. Sestanku je kot gost prisostvoval ing. Nesič, srbski kapitan v rezervi.

— Opozorilo na krajevne odbore N. S. Krajevni odbori pošiljajo seznam izvoljenega odbora na najrazličnejše naslove kot: na Narodno vlado v Ljubljani, celo na Narodno višje v Zagrebu. N. V. v Zagrebu nas naproša, naj

opozorimo slovenske krajevne odbore, da ne pošiljajo seznamov v Zagreb. Opozorimo vse slovenske krajevne odbore, ki bodo vpisali novoizvoljeni odbor v potrdilo, naj to naslovijo na Narodni svet v Ljubljani.

— Dr. Kukovec bo imel v nedeljo, dne 1. decembra v Celju shod.

— V Celju je reden mir. Nemci so se udali v svojo usodo. Mobilizacija dobro napreduje. Vsa dan se oglašajo veliko število ukolkanecv.

— Plaćevanje davščin na slovenskem Stajerskem. Finančno deželno ravnanstvo v Ljubljani je odredilo, da se davšćine (direktni davki, pristojbine itd.) na slovenskem Stajerskem nimašo več plačevati pri poštini uradih s poštinhramilničnimi položnicami, ampak do preklica v gotovini pri pristojnem davčnem uradu. Stranke se pozivljajo, naj svoje davšćine v redu poravnajo in se pri tem točno držijo pričujoče odredbe.

— Predavanje »Akademije«. Danes zvečer ob 7. se vrši v Mesnem domu predavanje ameriškega žurnalista g. Aleksandra Tomana o kulturnem, gospodarskem socialnem in političnem življenju v Ameriki. V interesu vsakega, ki se zanima le količiki za politična vprašanja, ie, da se udeleži tega predavanja.

— Odsek za saniranje Slov. Sokolske Zveze ima danes zvečer sestanek točno ob 8. zvečer v Zvezni sobi v Narodnem domu.

— »Rdeči križ«. Ker ie ves dose-danji odbor odstopil, voliti bo na izrednem občnem zboru, dne 27. t. m. popoldne ob 3. uri v dvorani Mesnega doma docela nov odbor. Vojne ie konec, zato bo odsej »Rdeči križ« društva obsežalo zlasti oskrbo invalidov. Da bo tej veliki in lepi nalogi kos na to bo gledati že pri sestavi odbora. Zeleti ie čim številnejše udeležbe na občnem zboru. — F. Milčinski.

— Telovadno društvo »Sokol« v Ljubljani. Odborova seja vrši se danes ob 7. uri zvečer v Zvezni sobi v Narodnem domu.

— Sokol II. ie pričel zonet s svojim rednim delovanjem. Včeraj se ie vršila prva odbovna seja, ter sklenila pričeti s slasko telovadbo takoj prihodni teden. — Sestanek društvenih članov in prijateljev društva se vrši prihodno nedeljo 24. t. m. dopoldne ob pol 10. v mestni posvetovalnici na magistratu. Prosimo točno udeležiti. Sestanek ženskega članstva se vrši prihodni teden. Odbor.

— SHS v cesarskem orlu se vidi na pročelju še vedno »K. K. Bezirks-hauptmannschaft« v Novem mestu. Res ie, da ie v tem času težko uničiti vse sledove bivše Avstrije, posebno v Novem mestu, vendar vsaj prekriti bi se ta javni madež dal tudi že dozdaj. SHS v cesarskem orlu tega madeža ne zakrije, preie se bolj — odkrije. Torej!

— Nemško gledališče. Od podučene strani se nam poroča, da pripravljata nemško gledališče v Ljubljani razpito igro »Ein Böhm in Amerika«. Ostrmel smo, ko smo čuli to, za sedanje čase neverjetno vest. To bi bilo izživljanje, katerega ne bi mirno prenesli. Sai se v ti spakardni igri norčuje nemški šmok iz viteškega češkega naroda. Da bi se bratski nam češki narod blati javno na odru v slovenski Ljubljani, tega ne bomo trpeli. To povemo javno na naslov onih gospodov okrog nemškega »Gledališkega društva«, ki ima pravzaprav v rokah vodstvo nemškega gledališča v Ljubljani in na naslov Kranjske hranilnice, ki s svojimi gmojnimi prispevki sploh omogočuje obstanek temu zavodu. Nai si obojna gospoda dobro premisli to stvar. Da tim bo premišljanje nekoliko olajšano, pričobiti bomo v kratkem popolna imena vse te gospode pri nemškem »Gledališkem društvu« in pri Kranjski hranilnici. Potem bo javnost vsaj vedela, koga mora imeti za odgovornega za ta, sedanjim časom posebno primerna izživljanja.

— Za ingoslovanske oslepele vojake ie darovala rodbina g. Frid. Skušeka 300 K mesto venca na krsto nekakini Valči Breskvarjevi in njenemu soprogu Vladimiru Breskvarju.

— Darilo oslepelim vojakom. Občerkistna zadruga za stavbe in stanovanja v Ljubljani darovala ie 30 krona namesto venca na krsto svojega člana in nadzornika g. Vladimirja Breskvarja, ta, mag. komisarija v Ljubljani.

— Kdor hoče blago izvažati po železnica iz države SHS, naj odda izpolnjeni vozni list brez blaga na oddajni postaji, katera vpošlje vozni list na ravnanstvo državnih železnic, oziroma ekspozituro inžne železnice v Ljubljani v svrhu izposlavanja izvoznega dovoljenja pri posameznih poverjenih vladi, oziroma, če se vozni list tiče blaga v polnih vozovih, tudi transportnega dovoljenja s strani voznega prometnega vodstva.

— Osebna stvar. Ker mi ie kot človeku, ki ie od ranega jutra do pozno v noč brez odnosa z duševnim delom, pred vsem potrebna notranjega

pekoja, sem rad privolil v to, da gosp. profesor Adol. Robida preizkusi, ali se mu naju nekaj dni spajale. Ob epom sem mu izrecno dovolil, da sme o meni pripovedovati karkoli. Itrajno škodovati mi ne more nobena še tako lepo zaokrožena čenčarija. — V Ljubljani, 21. novembra 1918. Prof. Fran. Kobal.

— Pozor obrtniki, kovinski, ključničarski ter stavbni, vabi se Vas na važni sestanek v nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. dopoldne v gostilni »Novi svet«. Glavna točka sestanka ie glede nakupa vojaškega materiala za posamezne obrtnike.

— Obiskovalcem gradu na znanje: Po teku štiri let ie zopet prost dohod na ljubljanski stol.

— Izdružila se ie snoči denarica z večjo vsoto denarija in hranilno knjižico Sploš. kreditnega društva v Ljubljani št. 875. Pošteni naiditeli nai se zgledati v vrne knjižico in denar pri policiji v Ljubljani. Oškodovanec mu zagotavlja dobro nagrado.

— Poziv! Tisti, ki ie dne 19. t. m. odpeljal voz iz bližnje Sv. Petra cerkve ie znan, ter se ga pozivljajo, naj ga nemudoma vrne lastniku Iv. Lavajne v Vodmatu, sicer ga bode lastnik policiji naznanil.

— Zlata ura se ie našla. Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«. Zatekel se ie pes volčje pasme. Sliši na ime »Rolf«. Odda nai se ga proti primerni nagradi v dr. Val. Zarnikovi ulici 11.

Narodno gledališče. Michujevi hčerki.

Opereta v treh dejanjih. Spisala A. Vanlooa in S. Duval. Uglasbil Andrée Messager.

Po vseh bedastih fabrikatih, ki spadajo pod skupno oznamenilo »Dunajska opereta«, se ie včeraj občinstvo oddehnilo, ko ie vendar enkrat po toliko letih videlo na odru čie ne duhovito, pa vsaj pametno dejanje in slišalo čie ne iskreno, pa vsaj prijetno glasno brez tistih mehužnih melodij, ki jih ponajveč označujejo sladkobno sentimentalne violinske figure v najvišjih ležah. Messagerjeva opereta »Michujevi hčerki« ima v glasu humor, ie jaskava, prikupna in zabavna, orkestralno barvovita, v vokalnem delu polna prostosti, živahnosti in ponekod operne fature, v dejanju pa podaja dokaj ljubeznivih prizorov in jasno očrtanih značajev ter ie skoro bolj misljena kot vesela igra z ilustrativnimi glasbenimi točkami nego kot opereta v navadnem pomenu te besede. Francoski izvor se kaže v njej od začetka do konca; lahkotna koncepcija, združena z vseskozi toplim, veselim temperamentom, ji zagotavlja še nekatere uspešne uprizoritve na našem odru.

Pozornost vsega občinstva se ie sredotočila na »dvojčici« Marie Blanche in Blanche Marie, ki sta ie predstavljali gospodični Skalska in Thalerjeva. Gospodična Skalska ie prebila včeraj svoj debut s popolnim uspehom. Tisto preserno veselost, ki ie poglavitna poteza njene vloge, ie pogodila tako neprisiljeno in obnem tako decentno, da si ie mahoma pridobila tek vesela igra z ilustrativnimi glasbenimi točkami nego kot opereta v navadnem pomenu te besede. Francoski izvor se kaže v njej od začetka do konca; lahkotna koncepcija, združena z vseskozi toplim, veselim temperamentom, ji zagotavlja še nekatere uspešne uprizoritve na našem odru.

Gospa Juvanova ie bila jako prikupna kot madame Michu ter ie tudi v glasbenem oziru storila svojo dolžnost; gospodična Vera Danilova ie podala ravnanstveno deklishega penzionata s potrebno dostojanstvenostjo, zdela pa se nam ie za spoznanje premlada. Izmed igralcev ie gospod Povh izjavljal večjo vlogo generala de Ysa. Ta figura ie pravzaprav edina, ki ie docela operetnega značaja; gospod Povh ie obvladoval dobro, tako da mu ni dosti prigovarjati, bolj pa bi nam bil prijel, ako bi bil namesto svojih tristo milijonov granat spuščal nekoliko manj granat z odr. Gospod Mohorič ie kot Rigaud ustrezal tako z igro kakor z glasom, ki ni obsežen, vendar pa zadosti prijeten; samo še nekaj svobodnejše se bo moral razgibati. Gospod Rasberger ie generalovega sluga očital po vojaško strumno, toda nekoliko prehrumno; gospod Marek, ki ie tudi hvalno vodil režijo, ie pogodil starega branjevca z imenitno komiko

tako po maski kakor po igri; žal, da ie govoril časih premalo razločno. Gospod Daneš ie iz trgovskega pomočnika ustvaril komično šaržo, ki ie zbuljala mnogo veselosti.

Gojenke v penzionatu gospodične Herpinove so se vedle zadovoljivo; bilo ie nekaj pristnega življenja v tej deveterici mladih deklet, ki so tudi koreografske točke obvladovale z doslej na našem odru nepoznano spretnostjo, kar ie zasluža gospoda plesnega mojstra Vlčka. Snoči menda prvič v zboru ni bilo tiste drevonosti, ki smo jo morali gledati toliko let...

V glasbenem oziru ie bila predstava dobro pripravljena. Gospod dirigent Ravnik ie imel orkester, zbor in pevsko osebo ie v primerni oblasti. Orkester res ie potrebuje nekoliko izpopolnitve, da bo zmogel za umetniško ubrano sodelovanje pri opernih predstavah — včeraj so se ponekod čutile nekatere praznine; glasovni material moškega in ženskega zbora pa ie obsežen dovolj, da bo tudi za velike partije. Gospod Ravnik se ie izkazal za večšega dirigenta, ki ima potrebno ognjevitost, da ubere tempo, kakršnega ie treba za opereto, pa tudi potrebno glasbeno izobrazbo, da zajame iz partiture, kar ie v njej, ne morda po težko in za rokodelsko rabo, nego z vrlo uveljavljenimi niansami.

Gledališče ie bilo nabito polno, priznanje glasno in iskreno.

— Iz gledališke pisarne. Danes zvečer ob 8. se ponovi Messagerjeva opereta »Michujevi hčerki« za »C« - abonement. — Jutri, v soboto, dne 23. novembra ob 8. uri zvečer »V Ljubljano ie dajmo« in »Nemski ne znajo« za abonement »B«. — V nedeljo pop. ob 1/3 se uprizoni izven abonementa burka »Charleyeva teta«, zvečer ob 8. »Namišljeni bolnik« izven abonementa. — V ponedeljek ob 1/8 zvečer se ponovi opereta »Michujevi hčerki« za abonement »B«.

Slavno občinstvo, prihajaj točno k predstavam, ker vstop med overture ali celo med dejanji ne bo nikomur več dovoljen! Prosimo torej v tem oziru največje točnosti, ker dosedanjega nereda ni mogoče več trpeti.

Aprovizacija.

+ Teleče meso za težko bolne. Mestna aprovizacija bo oddajala teleče meso za težko bolne v soboto dne 23. t. m. ob 7. do 8. ure zjutraj na Poljanski cesti št. 15. Vsaka oseba dobi pol kilograma, kilogram stane 9 K 80 v. S seboj ie treba prinesiti nakaznico za teleče meso.

+ Krompir za III. okraj. Stranke III. okraja prejmejo krompir v soboto dne 23. t. m. in v ponedeljek dne 25. tm. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni ie tale red: v soboto dne 23. t. m. dopoldne ob 8. do 9. št. 1 do 140, ob 9. do 10. št. 141 do 280, ob 10. do 11. št. 281 do 420, popoldne ob 2. do 3. št. 421 do 560, ob 3. do 4. št. 561 do 700, ob 4. do 5. št. 701 do 840. V ponedeljek dne 25. t. m. dopoldne ob 8. do 9. št. 841 do 981, ob 9. do 1. št. 981 do 1120, ob 10. do 11. št. 1121 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kilogram stane 80 vinarjev.

+ Mast na nove rdeče izkaznice A. Stranke z rdečimi izkaznicami A. prejmejo mast v soboto dne 23. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni ie tale red: ob 8. do 9. dopoldne št. 1 do 100, ob 9. do 10. št. 101 do 200, ob 10. do 11. št. 201 do 300, popoldne ob 2. do 3. št. 301 do 400, ob 3. do 4. št. 401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 20 dkg masti, kar stane 4 krone.

+ Čebula za III. okraj. Stranke III. okraja prejmejo čebulo na zelena nakazila za krompir v soboto dne 23. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni ie tale red: ob 8. do 9. dopoldne št. 1 do 250, ob 9. do 10. št. 251 do 500, ob 10. do 11. št. 501 do 750, popoldne ob 2. do 3. št. 751 do 1000, ob 3. do 4. št. 1001 do 1250, ob 4. do 5. št. 1251 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg čebule, kilogram stane 1 K 50 v.

+ Čebula za IV. okraj. Stranke IV. okraja prejmejo čebulo na zelena nakazila za krompir v ponedeljek dne 25. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni ie tale red: ob 8. do 9. dopoldne št. 1 do 250, ob 9. do 10. št. 251 do 500, ob 10. do 11. št. 501 do 750, popoldne ob 2. do 3. št. 751 do 1000, ob 3. do 4. št. 1001 do 1250, ob 4. do 5. št. 1251 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg čebule, kilogram stane 1 K 50 v.

Listnica uredništva.

Listnica uredništva, G. I. B. v Z. Vas dopis smo odstopili Prometnemu vodstvu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni sin, brat, stric, gospod

Oton Stoček,

davčni asistent,

dne 21. t. m. ob 3. uri popoldne v starosti 31 let, po kratki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bode v soboto, dne 23. t. m. popoldne ob pol 2. uri iz hiše žalosti, Hranilnična c. št. 4, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 22. novembra 1918.

6730

Žalujoči ostali.

Nadučitelj Josip Trobiš javlja zase in za sivoce, da ie umrl nagle smrti njegov na vse dobri, preskrbnii oče, stari oče in tast, gospod

ALOJZIJ TROBIŠ

nadučitelj

v 64. letu starosti. Pokopali o diagega očeta v soboto, dne 9. listopada dopoldne pri farni cerkvi v Korvinci pri Rasbergerju (Sp. Stajersko) Sv. maše zadržnice se bode služile v Korvinci in na Kau.

Blag mi spomin!

Ema Trobiš, soproga, Josip Trobiš nadučitelj, hči, Alojzija Požan roj. Trobiš, sin, Vlaca Trobiš roj. Modic, sinha.

Koprivnica-Kal, dne 18. nov. 1918.

Zahvala.

Povodom prebridke izgube našega dobrega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Alojzija Trobiš

nadučitelj

izrekamo tem potom svojo najpristnejšo zahvalo za iskazano sožalje. Posebej se ie iskreno zahvaljujemo preč. g. župniku v Korvinci in v Podrsdi, gostilničarju g. Peniču in g. Potočniku, ki ie v Podrsdi, za njih požrtvovalnost in vsem onim, ki so darovali vence na očetovo krsto in ki so nepozabnega sprenili nazadnjem potu. Ito-tako iskrena zahvala vsem g. kolegom, ki so se pogreba udeležili, za revor ob grobu in za ganljivo petje.

Koprivnica-Kal, dne 18. nov. 1918.

6747

Žalujoči ostali.

Brez posrednega obvestila.

ZAHVALA.

Presrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm, ki ste sočustvovali ob naši neizmerni boli povodom bolezni in smrti naših ljubljanih

Vladimirja in Valči Breskvar

mag. komisarija in njegove soproge

kakor tudi pokojnikovim gg. kolegom ter uradnikom raznih uradov, zastopnikom javnih oblasti, p. t. občinstvu za globoko sočutje ter ogromno udeležbo pri pogrebu, pevskemu društvu »Zvon« za vidno srca pri-giljivi žalostinki, telovadnemu društvu »Sokol« za častno spremstvo, končno vsem darovalcem krasnih vencev.

Edina naša tolažba ie zavest, da sta bila pokojnika vseh od vseh ljubljena in spoštovana.

V Ljubljani, dne 21. listopada 1918.

6704 Rodbini Breskvar in Skušek.

Zarezana strešna opeka

cement, zidana opeka, nekaj parketov
se prodajo. Pojasnila: Pisarna Ing.
Uhler Sodna ulica 5. 6715

Kupim

v Sloveniji vodno
moč 300 do 500 HP.
Ponudbe pod „Vodna
moč“ na upravnishvo
„Slovenskega Naroda“
6602

Moški čevlji,

rjav, št. 40 in pol, samo dva tedna no-
šeni, se prodajo za 100 K. Bleiweisova
cesta 4, II. nadstr., levo. 6688

Prodaja se

veliki popotni kožuh,
jako malo rabljen, in šoferska bluza
iz sivga usnja z rokavicami. Poizve se:
Sv. Jakoba nabrežje 33, v trgovini. 6686

Napredaj je 400 kg zajamčeno

čistega medu.
Cena po dogovoru. Naslov: Vladimir
Tomšič, Trebnje Dolenjsko. 6655

Prodaja se

1 par škornjev
Nov, 41. Kje, pove upr. „Slov. Nar.“
Išče se za dva solidna gospoda

Prodaja se

dvje lepo mebljovani sobi
skupaj ali ločeno. Ponudbe na upr.
„Sl. Nar.“ pod „Soba št. 3021 6738.

Prodaja se

2 dobro ohranjeni 6735
1000 K skupaj. Bernardi, Knaflijeva
ulica št. 2, I. nadstr.

Delavci

se takoj sprejmejo za na prago.
Plača po dogovoru. Oglasi se je pri
proznem mojstru v Trbovljah. 6720

Na prodaj so

zaradi družinskih razmer lepa krava,
7 prasičev in 3 koze. — Poizve se
v upravnishvo „Slovenskega Naroda“
6729

Izurjena

6726
stenografinja
z večletno prakso, ki piše tudi na
stroj lita mesta. Cenjene ponudbe pod
„Stenografinja 6726“ na upr. „Sl. Nar.“

Snažna postrežnica

pa 6 ur na dan ob hrani in dobrem
zlačilu se sprejme pri Karschel.
Bleiweisova c. 13. 6743

Kupim umivalno mizo

ter stoječo omaro (Hängekasten), vse
v dobrem stanju. — Ponudbe na Mo-
rokuti, Prečna ulica št. 8. 6718

STANOVANJE

2 mebljovani sobici in kuhinjo išče za-
konski par brez otrok za takoj ali po-
zneje. Ponudbe pod šifro „Častnik 6731“
na upravnishvo „Slov. Nar.“ 6731

Sprejmejo se

6710
šivilje
pri A. Singer, Gradišče št. 7.

Prodaja se popolnoma nova

moška obleka
Ogleda se lahko ves dan. Naslov
slov pove upr. „Slov. Naroda“.

PRODAJALKA

želi premeniti službo. Nastopi lahko
takoj ali pozneje. Pismene ponudbe
na upravnishvo „Slovenskega Naroda“ pod
„Prodajalka 100/6739.“

Prodajo se

6723
različna oblačila in perilo za dečke,
deklice in ženske, otroške igrače, mo-
derni salonski garnitura. Bleiweisova
cesta 27 II. nadstr. vrsta št. 7.

Spretno in dobro izurjeno

prodajalko,
starejšo moč, sprejme pod dobrimi
pogoji trdka Fr. Čuden, Ljubljana,
Prešernova ulica št. 1. 6710

Samostojna knjigovodkinja

s prakso, večja slovensčina in nem-
ščine ter stenografije, zmožna tudi
vseh posojilniških opravil, enako se-
stave bilance, išče mesta za takoj ali pozneje.
Ponudbe pod „Adrija 1918/6712“ na upr.
„Slovenskega Naroda“ 6712

Sprejme se takoj

6719
skladiščnik,
ki je izurjen v železninarski stroki.
Ponudbe in prepis spriceval pod šifro
„Železninar“ na poštini predal 155
v Ljubljani.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze dobrodejnega sočustva
ob boleznih in smrti naše nepozabne, zlate mamice, gospe

Franje Trtnik,

vdove doželnega blaginika in posestnice,

za darovano cvetje in za časteče številno spremstvo
na zadnji poti blage pokojnice se vsem udeležencem
najpristneje zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 21. novembra 1918. 6707

Gleboke žalujoči ostali.

Št. 15.379.

RAZGLAS

Narodna vlada je v interesu javnega zdravstva zaukazala
matančno preiskavo vseh s front se vračajočih vojakov in ženskih
vojaških pomožnih uslužbe.k.

Podpisani mestni magistrat pozivlja vse one pripadnike
bivše armade, ki stanujejo v Ljubljani in so se vrnili domu
brez zdravniške preiskave pri kadru, da se v svrhu te zdrav-
niške preiskave glede nalezljivih bolezni javijo zanesljivo
tekem 8 dni na mestnem vojaškem uradu v Mestnem
domu od 8. do 12. ure dopoldne. Prinesiti jim je s seboj vojaške
dokumente.

Proti zamudnikom se bo postopalo v smislu določil za-
kona o nalezljivih boleznih.

Bivše vojaške uslužbenke se imajo podvreči preiskavi pri
zdravniku svojega zaupanja, da oobe zdravniško spricevalo, ker
bi se sicer ne smele sprejeti v nobeno službo.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 18. novembra 1918. 6714

Gospodična

zmožna vseh poštinih in brzojavnih
opravil, enako tudi vseh pisarniških
del v komptuarju, išče primerna službo.
Ponudbe pod „I. V. 1914-1918/6713“ na
upravnishvo „Slov. Naroda“ 6713

Rudarske delavce, kopače

išče po ugodnih pogojih firma Böhrer.
Prijaviti se je pismeno ali ustmeno v
posredovalnici Seidelber, Maribor,
Goethejeva cesta 2. 6724

Išče se spreten

6728
VRTNAR
samec, za grajščino Čemšenik. Več se
izve pri trdki Feliks Urban v Ljubljani.

Kupim vanko množino jedilnoga

KOSTANJA
Takojsnje ponudbe na „Poštini pre-
dal 131 Ljubljana“ 6708

Spretna in zanesljiva PRODAJALKA

se sprejme kot voditeljica v trgovino
mešanega blaga na Stajersko. Reflek-
tira se samo na jako zanesljive in
inteligentne kate, pa naj ne bodo iz-
pod 28 let stare. Prednost imajo tiste,
ki znajo eventuelno dobro kuhati.
Ponudbe naj se pošljejo s prepisi sprice-
val in sliki pod naslov: „Samostojna
voditeljica 6711“ na upravnishvo „Slov. Naroda“.

V Unionu.

V soboto zvečer je bila vzeta pri mizi
srednjih strankah vrta velike dvorane
velika turška ruta. — Osebo, ki jo je
vzela, so zasledili in se pozivlja, naj jo
takoj vrne v trgovino Bonač v Selen-
burgovi ulici, da se izogne zelo neprimerni
neprikladnosti. 6694

Lepo, zračno

STANOVANJE
s 3 sobami in pritliklinami, z elektr.
razsvetljavo, se zamenja z manjšim
v Šiški ali blizu Kolizeja. Stranka je
stalna brez otrok. Kupi tudi malo

hišo z vrtom

6744
blizu kolodvora. Naslov v upr. „Sl. Nar.“

Prodaja se:

novo Puchovo kolo z novo pnevmati-
ko, večja množina boljših novih vrst
tri dvopredna kočija, stroj za čiš-
čenje žita in vrtni sklopni stol ter
daljmatinsko vino. — Povraža se:
Prešernova ulica št. 54/I. med 4.
in 5. uro popoldne. 6479

Krema za britje

najboljše kakovosti, porabna brez vode,
porcelanski lonček 3 7-50.

MILO za BRITJE

pristno, najboljše vrste, 3 kom. K 8.—
1 kg K 34.—. Proti vpošiljavi zne-
ska naprej dobavlja M. Janker, ek-
sportno podjetje v Zagrebu št. 15,
Petrijnska 3/III. Hrvatska. — 4798

Povečane slike

to naravne velikosti, kakor tudi
oljnate portrete na platno
izvršuje umetniško po vsaki foto-
grafiji 185

Davorin Rovšek

prvi fotografski in povečevalni zavod
v Ljubljani, Kolođvrska ul. 34. a.

Odvetnik

Dr. Emil Stare

zopet osebno uraduje vsak de-
lavinik od 8. ure zjutraj do 1. ure
popoldne v Ljubljani, Sodna
ulica št. 4. 6540

POZOR!

Prima papirnato špago in
trakove za čevlje iz papirja,
pavele in žimo dobavlja naj-
ceneje razpošiljalnica — 6160

Küttner, Gradec,

Gratzbachgasse 58.

Sprejmeta se takoj dva dobra

krojaška pomočnika
Naslov se izve pri upravnishvo „Slo-
venskega Naroda“ 6674

Pri družini brez otrok se sprejme v

hišnem delu izurjena in pridna
služkinja
z dobro plačo in dobro oskrbo. Oglasi
se od ene do treh pop. v Gradi-
šcu št. 14, I. nadstr. vrta št. 2.

Išče se lepa, zračna

SOBA
v sredini mesta, s posebnim vvhodom
in elektr. razsvetljavo. Ponudbe do
30. t. m. pod „Enotni uradnik 6741“
na upravnishvo „Slovenskega Naroda“.

ČEVLJI

z gumastimi podplati kakor tudi usnjeni
svojim zopet dobre pri Peter Rozina
& Co. v Ljubljani, na Bregu 20. 6402

Hlapec

se takoj sprejme
k dvema konjema. — Hlaca v hiši.
Vpraša se iz prijaznosti v trgovini Kette,
Franca Jožica cesta 3. 6628

Naznanilo.

Opusti se manufakturna trgovina
Franc Reporschek v Ljubljani, Stritarjeva
ulica št. 3, vsled smrti naslednika Av-
gusta Jagodiča. Avgust Jagodičevi de-
dici prosijo slav. občinstvo, naj se obrača
zaradi morebitnih pojavnih na gospo
Marijo Kramarič v Ljubljani, Kuhnova
cesta št. 21, I. nadstr. (poleg Domo-
branske vojašnice). 6596

Išče se

takoj tazen, strogo pošten
upravitelj ekonomije
slovenske narodnosti. Dupisi pod
„Verwalter 727a“ na Stenrechs
Annoncen-Expedition, Gradec (Graz)
Sackstrasse. 6732

Sobna, napisna in druga

pleskarska dela
(mirovni material) prevzema
Ivan Pirker in dr.
Ljubljana, Reber št. 11.

Poziv!

Cevlarski mojster Levstek Ivan
(Fran), ki je kot korporal služil pri
H. G. Kdo pl. Borojevič, Wirtschafts-
gruppe (ofic. čevljarstvo) se prosi, naj
javi svoj naslov nadporočniku Jaroslavu
Pavliku, Stenovice pri Plznji, Češko.

Prodaja se:

800 do 900 litrov belega vina od leta 1914,
300 do 400 vrst iz jute,
Nekaj sladnega izvlečka (Malzextrakta),
„podplatov za čevlje,
„pravice brinjeve,
„peškovca (Wermutvina),
„kisa,
„žganelega spirita,
„slivovke,
„aloe,
„grenčice žgonja
ter več sto različnih praznih steklenic. Dalje
nekoj benčina,
„prekajene slanina,
„prave svinjske masti,
„Jamajka rumo.
Naslov pove upr. „Slov. Nar.“ 6534

Iščejo se

tehniki
kot konstrukterji ali
risarji.

Ponudbe in prepisi spriceval naj se
blagovoljno vposlati na poštini predal
št. 155 v Ljubljani pod šifro
„Tehnik“ 6571

Pristno

stekl. sesalke
se zamenjajo za sadje ali jajca.
Karschel, Bleiweisova c. 13 6742

Krojaškega pomočnika

za boljše delo sprejme takoj Ciril
Iglič, krojaški mojster, Vrhnika 38.
Hrana in stanovanje v hiši. 6660

Pohištvo

za 3 osebe ali kupim ali pa zamenjam
za svoje pohištvo, katero se nahaja na
Dunaju. Naslov: Ant. Tepez, upravitelj
vojaškega oskrbovališča, Moste. 6687

Civilni inženir,

špecialist za železobetone, se priporoča
jugoslovanski industriji za izvršitev
projektov, stavbno vodstvo itd. Cenjena
pisma pod: „Krajski strokovnjak“ na
uprav. „Slov. Naroda“ 6662

Pozor!

Vzemem v na-
mem ali na ra-
čun dobro
vpeljana gostilno v Ljubljani ali v
bližnji okolici. Kupim tudi dobra pri-
stna vina. Postrežba z jedili in dobra
pijaca zajamčena. Prosim pismene po-
nudbe na upravnishvo „Sloven. Nar.“ pod:
„Dobra gostilna 6609“.

V večletni najem, pozneje nakup

se išče 6673
vpeljana trgovina
z gostilno ali posebej tudi nekaj
zemljišča v prometnem kraju v mestu
ali okolici. Direktno ponudbe na naslov:
F. S. post. teče p. Store Sp. št. 1.

Močan, zdrav, priprost, oženjen

delavec
za vsako delo se sprejme v Ljubljani
proti dobri plači in proslemu stano-
vanju z vrtom. Ponudbe na „poštini
predal št. 76, Ljubljana“ 6664

Najfinejši portland cement za

6531
cementno strešno opeko
oddaja vsako množino tudi cele vagone trdka
Ant. Kašman, Skofja Loka.

Kavcije zmožen, najbolje uveden

zastopnik zlatarske stroke
se išče za Jugoslovansko državo. Ponudbe iz Ljubljane imajo
prednost. Prosjijo se reference pod „Leistungsflähig“ na anončno
ekspedicijo Edvard Braun, Dunaj (Wien) I., Strobelg. 6721

Anton Koder,

not. kand.
Franica Koder roj. Gruden
poročena 6717
Dobrepolje Vince

Osvald Dobeic,

trgovina z mešanim blagom, LJUBLJANA, Martinova cesta 15
priporoča nastopno blago kakor: razne svetilke, gorilnike,
kotle z lencem, ročke (kangle) za mleko, motle, pisalni
papir v mapah, koverte, stonj (taht) št. 3, 8, 11, sive moške
rokavice, male otroče nogavice, svilen trak v vseh barvah
in širokosti, toaletno milo ter Erdal-čistilo.

Obenem kupim 6746
pisalni stroj ter pisalno mizo in valčke (cilindro) št. 3, 8.

Vsako sredo in soboto

se prodaja pri trdki 6678
Franc Vokač, Ljubljana
Šelenburgova ulica št. 5, v I. nadstropju

samo sledeče blago: voleno sukno za moške in
ženske obleke, bombažna blačevina (cajg) za moške
obleke, odeje ali koci, sukno temnomodro in črno
130 cm. široko iz mešane tkanine, zadostuje za žensko
površno jopo 180 cm in stane samo 96 kron. Izgo-
tovljene obleke za dečke od 6 — 10 let. Cena od
65 do 72 kron.

Pošiljam tudi po pošti! Zahtevajte cenik!

PRISTNO VOLNENE OBLEKE

dobavlja po meri v
najkrajšem času

Josip Rojina

Fr. Jožeta C. 3.

GONILNI JERMENI

ni
papir

Otto Haase & Sohn

Gradec.